

Vaikuttavien palvelujen ja menetelmien kansallisen valinnan periaatteista säätämistä tukevan parlamentaarisen seurantaryhmän ensimmäinen kokous

Aika: 27. toukokuuta 2025 kello 14.15–17.15

Paikka: Eduskunta, kokoustila A116

Lisäksi mahdollisuus kuunnella alustuksia etäyhteydellä

Läsnä jäsenet:

Pia Sillanpää, kansanedustaja, Perussuomalaiset r.p, puheenjohtaja

Sari Sarkomaa, kansanedustaja, Kansallinen Kokoomus r.p.

Lotta Hamari, kansanedustaja, Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p.

Laura Meriluoto, kansanedustaja, Vasemmistoliitto r.p., varajäsen

Päivi Räsänen, kansanedustaja, Suomen Kristillisdemokraatit (KD) r.p. (poistui klo 14.32)

Bella Forsgrén, kansanedustaja, Vihreä liitto r.p. (saapui klo 14.34)

Annika Saarikko, kansanedustaja, Suomen Keskusta r.p. (saapui klo 14.29, poistui klo 14.39)

Henrik Wickström, kansanedustaja, Svenska folkpartiet i Finland r.p. (saapui klo 14.46, poistui klo 15.29)

varajäsen Ville Väyrynen, kansanedustaja, Kansallinen Kokoomus r.p. (saapui klo 15.37, poistui klo 16.23)

varajäsen Aki Lindén, Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p. (saapui klo 14.49)

Läsnä pysyvät asiantuntijat:

osastopäällikkö Anna Cantell-Forsbom, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaat ja palvelut –osasto, sosiaali- ja terveysministeriö

varajäsen johtaja Eveliina Pöyhönen, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaat ja palvelut –osasto, sosiaali- ja terveysministeriö

pääsihteeri Maija Miettinen, Valtakunnallinen sosiaali- ja terveystalouden eettinen neuvottelukunta ETENE

pääsihteeri Hanna-Mari Jauhonen, Terveydenhuollon palveluvalikoimaneuvosto PALKO

Läsnä kutsuttuna asiantuntijat:

erityisasiantuntija Suvi Mäklin, sosiaali- ja terveysministeriö

Läsnä asiantuntijasihteerit:

erityisasiantuntija Leini Sinervo, sosiaali- ja terveysministeriö

hallitussihteeri Ida Hakanen, sosiaali- ja terveysministeriö

Poissa:

Harry Harkimo, Liike Nyt r.p.

Käsitellyt asiat:

1. Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 14.17. Todettiin läsnäolijat.
2. Hyväksyttiin kokouksen asialista.
3. Seurantaryhmän jäsenet esittäytyivät ja kertoivat odotuksistaan seurantaryhmän työskentelylle.

Puheenjohtaja totesi järjestäytymiseen liittyen, että kokoukset pidetään lähtökohtaisesti läsnä kokoustilassa. Etäyhteys voidaan järjestää kuuntelua varten ilman puheoikeutta. Lähtökohtaisesti puolueesta osallistuu yksi jäsen, mutta varsinaisen jäsenen osallistuessa varajäsen voi kuunnella kokousta etäyhteydellä. Varajäsenellä ei ole puheoikeutta silloin, kun varsinainen jäsen on paikalla.

4. Leini Sinervo (STM) esitteli seurantaryhmän asettamispäätöksen, taustat, aikataulun ja seurantaryhmän tavoitteet.

Keskustelussa todettiin, että kyseessä on valmistelun seurantaryhmä, mutta ryhmän työskentelyssä pyritään mahdollisimmin yhtenäiseen linjaan.

5. Leini Sinervo (STM) esitteli vaikuttavien palvelujen ja menetelmien kansallisen valinnan periaatteiden säädösvalmistelun etenemistä. Maija Miettinen (ETENE) esitteli kansainvälisiä esimerkkejä terveydenhuollon eettisistä priorisointiperiaatteista ja kansalaiskyselyn tuloksia. Suvi Mäklin (STM) esitteli ammattilaiskyselyn tuloksia.

Seurantaryhmän keskustelussa nousi esiin se, miten säädettävillä periaatteilla voitaisiin edistää parhaiden käytäntöjen käyttöön ottamista hyvinvointialueilla vaikuttavuuden parantamiseksi, miten toiminnan johtaminen saataisiin vaikuttavuusperustaiseksi ja millaiset periaatteet voisivat tukea sitä. Keskusteluun nousi myös tietopohjan ja tiedonkeräämisen puutteet sekä erilaiset menetelmät eri puolilla maata.

Pidettiin kahvitauko.

6. Ida Hakanen (STM) esitteli ehdotettuja periaatteita.
7. Keskusteltiin periaatteiden valmistelusta.

Puheenjohtaja avasi keskustelun koskien kaikkia pidettyjä puheenvuoroja ja alustuksia.

Täsmennettiin, että esitelty kansainväliset esimerkit kuvasivat vain terveydenhuoltoa. Keskusteluun nousi sosiaalihuollon vaikuttavat menetelmät ja

sosiaalialan osaamiskeskusten työ. Pohdittiin, voisiko seurantaryhmä kuulla sosiaalihuollon suositustoiminnan tilanteesta ja osaamiskeskuksen asiantuntijoita siitä, miten arvioitavat menetelmät valikoidaan, ja kuka vastaa ammattilaisten osaamisesta ja kouluttamisesta. Ryhmässä keskusteltiin lisäksi näyttöperusteisesta sosiaali- ja terveydenhuollosta, laaturekistereistä ja näytön käyttöönoton haastavuudesta sekä seurannasta ja arvioinnista palvelujärjestelmässä.

Puheenjohtaja toivoi ryhmälle syksyn kokousta varten kirjallista aineistoa STM:n vaikuttavuustiedon kehittämistyöstä. Lisäksi sovittiin, että ryhmälle toimitetaan kooste siitä, mitä priorisointiin vaikuttavia periaatteita lainsäädännössä on tällä hetkellä tunnistettu. Lainsäädännössä on paljon periaatteita, mutta haasteena on tunnistaa, mitkä niistä ohjaavat priorisointia ja mitkä esimerkiksi palveluiden järjestämistä.

Keskusteltiin säädösvalmisteluun tähän mennessä nostetuista periaatteista ja niiden sisällöstä. Ehdotettuja periaatteita pidettiin lähtökohdiltaan hyvinä. Ennaltaehkäisyä pidettiin kannatettavana. Keskustelussa nousi esiin huoli tarvehyötyperiaatteen osalta tarpeen määrittelemisestä sekä jännitteisyydestä ennaltaehkäisyyn kanssa. Todettiin, että ennaltaehkäisy voi olla kustannusvaikuttavaa, mutta ennaltaehkäisyyn kustannusvaikuttavuuden mittaaminen on haastavaa. Todettiin, että tässä valmistelussa näkökulma on sosiaali- ja terveyspalveluissa, mutta ennaltaehkäisyä tehdään paljon muilla sektoreilla.

Keskusteluun nousi kentältä välittynyt huoli siitä, onko valmistelun taustalla julkisen talouden säästöt. Ryhmän jäsen toi esiin näkemyksen, että vaikka palveluiden rahoitus ei suoraan vähene, niin silti kyse on osittain säästämisestä, koska taustalla on resurssien kohdentamisen tarve. Näitä taustoja ja taustaoletuksia toivottiin avattavan enemmän. Todettiin, että valmistelussa on pyritty tuomaan esiin se, että resurssit ovat aina rajallisia suhteessa odotuksiin. Lisäksi yksilön tarpeet ja väestön tarpeet voivat olla ristiriidassa keskenään. Laillisuusvalvonnan käytännössä on korostettu nimenomaan yksilön oikeuksia. Keskustelun ytimessä on juuri rajalliset resurssit ja niiden käyttö sekä se, että yhteen yksilöön käytetty resurssi on toisaalta aina poissa muualta palvelujärjestelmässä.

Keskusteluun nousi sosiaalihuollon erilaiset lähtökohdat verrattuna terveydenhuoltoon ja tämän aiheuttamat haasteet. Esiin nousi tarve kuvata tarkemmin, mitä priorisointi tarkoittaa sosiaalihuollossa, ja miksi palveluvalikoiman periaatteita tarvitaan sosiaalihuoltoon. Vaikuttavuuden rinnalle sosiaalihuoltoon ehdotettiin merkityksellisyyttä, tarkoituksenmukaisuutta ja soveltuvuutta.

Keskusteluun nousi hoitotyön johtaminen ja vaikuttavien menetelmien saaminen tosiasiaassa käyttöön. Keskustelussa nousi esiin, että tiedon ja vaikuttavuustiedon osalta olisi hyvä lisätä ymmärrettävyyttä, avoimuutta ja läpinäkyvyyttä.

Keskustelussa oli esillä hyvinvointialueiden yhteistyö ja hyvien käytäntöjen jakaminen. Esille nousi se, onko Suomessa ajateltu priorisointimallia tai toimijaa periaatteiden soveltamisen tueksi. Keskusteluun nousi kysymys periaatteiden soveltamisesta riippumattomiin asiantuntijasuosituksiin.

Asiantuntijajäsenet kertoivat sosiaali- ja terveysministeriössä vireillä olevasta vaikuttavuustyöstä. Nyt luodaan perusta priorisoinnin kehittämiseksi, ja työ jatkuu tulevilla hallituskausilla. Myös sosiaalihuollossa tulee viedä vaikuttavuutta eteenpäin. Sosiaalihuollon interventiodien arviointi on kehittynyt Suomea pidemmälle muualla, esimerkiksi Ruotsissa. Erilaisten suositusten sisältö ja velvoittavuus poikkeavat toisistaan.

Asiantuntijajäsenet toivat esille sitä, että keskustelussa on tärkeää tuoda esille se, että valintoja on jo tehty palveluvalikoiman ja rahoituksen kohdentamisen osalta, ja on hyvä tarkastella, onko nykyinen palveluvalikoima paras mahdollista.

8. Muut asiat

Leini Sinervo (STM) esitteli Howspace-alustaa mahdollisuutena ryhmän sisäiselle keskustelulle ja valmistelijoille kohdennetuille kysymyksille kokousten välissä sekä materiaalin välittämiseen. Alusta korvaisi osittain sähköpostin. Sovittiin, että alusta otetaan käyttöön, mutta suljetaan kesän istuntotauon ajaksi.

9. Seuraava kokous

Todettiin, että seurantaryhmän seuraava kokous pidetään syyskuussa. Kokousmateriaali toimitetaan viikko ennen kokousta. Hallituksen esitysluonnos on tarkoitus lähettää lausuntokierrokselle lokakuussa. Sovittiin, että kokouksen jälkeen varataan 1–2 viikkoa aikaa vastata etukäteen valmisteltuihin kysymyksiin eduskuntaryhmissä.

10. Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 17.08.